

Het aantal aangekomen en vertrokken passagiers op de vijf nationale luchthavens lag in het derde kwartaal van 2019 1,3 procent hoger dan een jaar eerder. Het totale gewicht van vervoerde goederen daalde met 10,3 procent. De dienstverlenende bedrijven binnen de luchtvaart zetten dit kwartaal ruim 6 procent meer om. Dit meldt het CBS op basis van nieuwe kwartaalcijfers.

INHOUD

Aantal aangekomen en vertrokken passagiers op Schiphol is stabiel	2
Meer dan 2 miljoen vervoerde passagiers op luchthaven Eindhoven	3
Luchthaven Eindhoven populaire bestemmingen	4
Vervoerde luchtvracht in Amsterdam en Maastricht blijft afnemen	5
Totale hoeveelheid vervoerde luchtvracht gedaald	6
Omzet luchtvaartmaatschappijen en dienstverlenende bedrijven voor de luchtvaart blijft groeien	7
Afname aantal vliegbewegingen op kleine luchthavens	8
Vliegveld Oostwold grootste groei van de kleine luchthavens	9
Stijging aantal vliegbewegingen van en naar Caribisch Nederland	10
Stijging aantal passagiers op alle eilanden behorend tot Caribisch Nederland	11
Bronnen	11

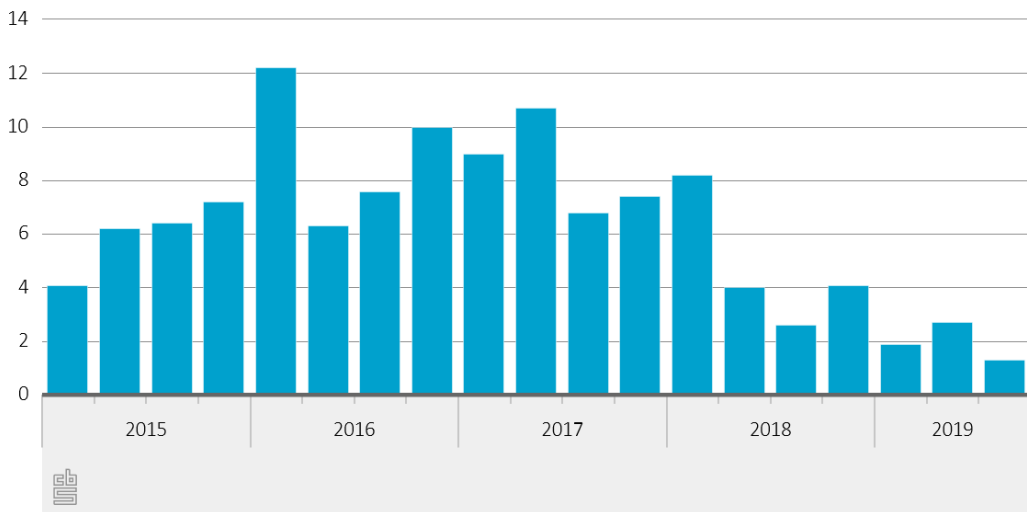
Geringe groei passagiers op nationale luchthavens

In het derde kwartaal van 2019 vlogen 23 miljoen passagiers van en naar Nederland. Dat is ruim 1 procent meer vergeleken met het derde kwartaal in 2018. Dit is de laagste stijging sinds het tweede kwartaal van 2010.

De ontwikkeling van het aantal vervoerde passagiers op de vijf nationale luchthavens laat al drie kwartalen hetzelfde beeld zien. Op Groningen Airport Eelde werden in het derde kwartaal van 2019 bijna 21 procent minder reizigers vervoerd dan een jaar eerder, terwijl de overige vier vliegvelden licht of sterk groeiden.

Aangekomen en vertrokken passagiers op nationale luchthavens

% verandering t.o.v. een jaar eerder

Aantal aangekomen en vertrokken passagiers op Schiphol is stabiel

In het derde kwartaal van 2019 verwerkte Schiphol iets meer dan 20 miljoen passagiers. Dit was nagenoeg gelijk aan het hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Sinds het derde kwartaal van 2010 groeide het aantal aangekomen en vertrokken passagiers op Schiphol. Vanaf het tweede kwartaal van 2018 vlakt deze groei af en in het derde kwartaal van 2019 is de groei - met 0,2 procent - ten opzichte van het derde kwartaal van 2018 beperkt gebleven.

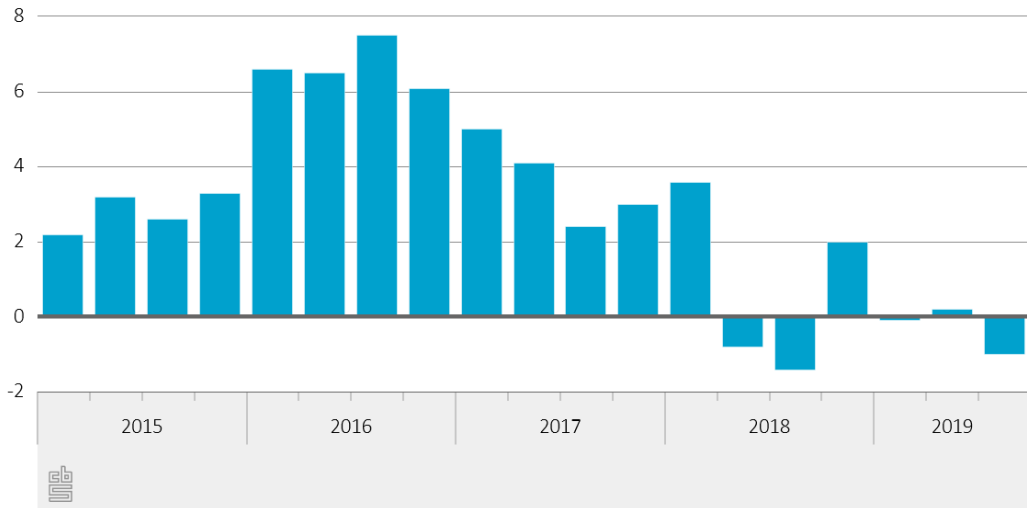
Ruim 87 procent van de aangekomen en vertrokken passagiers in Nederland reisden via Schiphol.

Het aantal vluchten in het derde kwartaal lag met bijna 139 duizend ongeveer 1 procent lager in vergelijking met het derde kwartaal van 2018. Ook het aantal vliegtuigbewegingen in het handelsverkeer lag met 134 duizend, ruim 1 procent lager dan in de vergelijkbare periode een jaar eerder. Deze daling heeft te maken met de wettelijke bovengrens van het aantal vliegtuigbewegingen in het handelsverkeer dat tot 2020 op maximaal 500 duizend per jaar is

gesteld. Met ruim 375 duizend vliegtuigbewegingen in de eerste negen maanden van het jaar is dit aantal nagenoeg gelijk aan dat in de eerste negen maanden in 2017 en 2018.

Vliegtuigbewegingen op Amsterdam Airport Schiphol

% verandering t.o.v. een jaar eerder

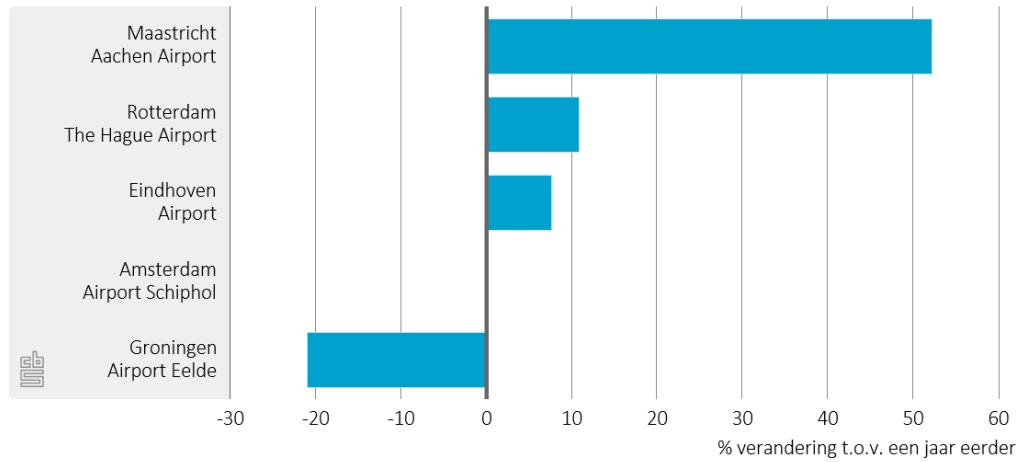
Meer dan 2 miljoen vervoerde passagiers op luchthaven Eindhoven

Na Amsterdam Schiphol Airport was luchthaven Eindhoven met ruim 2 miljoen vervoerde passagiers in het derde kwartaal de tweede Nederlandse luchthaven als het gaat om het aantal vervoerde passagiers. Nog nooit eerder werden er op luchthaven Eindhoven in één kwartaal meer dan 2 miljoen passagiers verwerkt. Dit komt door een toename van het aantal bestemmingen en een hogere bezettingsgraad per vliegtuig.

Het aantal vervoerde passagiers op Maastricht Aachen Airport in het derde kwartaal van 2019 was 50 procent hoger dan in het derde kwartaal van 2018 en kwam daarmee uit op bijna 205 duizend; het aandeel via luchthaven Maastricht vervoerde passagiers bedraagt echter slechts 1 procent van het totaal in Nederland.

Luchthaven Rotterdam The Hague kende, na Maastricht Aachen Airport, de grootste procentuele groei van het aantal passagiers. Hier werden in het derde kwartaal van 2019 ruim 760 duizend passagiers vervoerd, een stijging van bijna 11 procent vergeleken met dezelfde periode in 2018. Het aantal reizigers op Groningen Airport Eelde daalde in vergelijking met het derde kwartaal in 2018 met 21 procent tot 62 duizend.

Passagiersontwikkeling Nederlandse luchthavens, derde kwartaal 2019

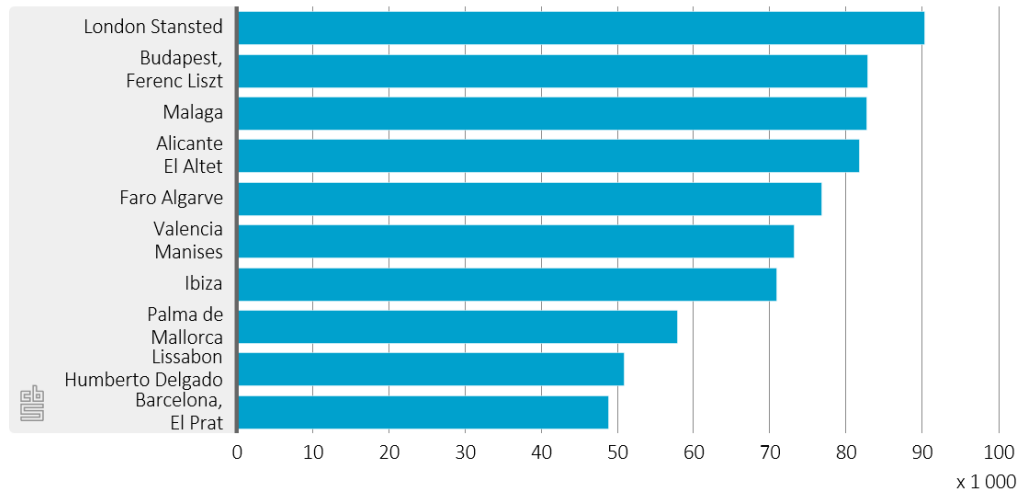
Luchthaven Eindhoven populaire bestemmingen

Van de ruim 2 miljoen passagiers die in het derde kwartaal van 2019 van en naar luchthaven Eindhoven vlogen, reisden ruim 90 duizend reizigers, 4,5 procent, tussen Eindhoven en London Stansted. In het derde kwartaal van 2018 reisden bijna 1,9 miljoen passagiers van en naar luchthaven Eindhoven. In dat kwartaal was Malaga de populairste bestemming.

De top tien van meest voorkomende bestemmingen tussen Eindhoven en andere luchthavens is in het derde kwartaal van 2019 gelijk aan dezelfde periode van 2018, alleen de volgorde is enigszins anders. London Stansted stond in 2018 met een aandeel van 3,2 procent nog op plek zeven.

Elke grote luchthaven in Nederland had in het derde kwartaal van 2019 een andere favoriete bestemming: voor Amsterdam Schiphol Airport was dat London Heathrow, voor Rotterdam-The Hague het Portugese Faro, vanaf Maastricht Aachen Airport was Antalya de meest voorkomende bestemming en Heraklion was vanaf Groningen Airport Eelde de vaakst gevlogene route.

Top tien partnerluchthavens op luchthaven Eindhoven

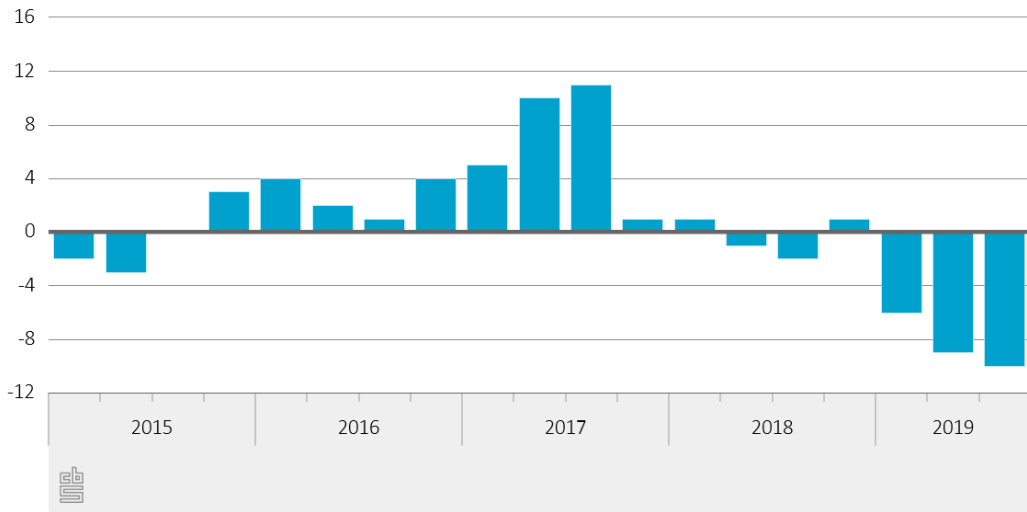
Vervoerde luchtvracht in Amsterdam en Maastricht blijft afnemen

Het totale gewicht van door de lucht vervoerde goederen op de Nederlandse luchthavens was in het derde kwartaal van 2019 10,3 procent lager dan in het derde kwartaal van 2018. Dit is het derde kwartaal op een rij waarin er sprake is van een afname van de vervoerde vracht door de lucht van en naar Nederland. In Nederland vindt er alleen op Amsterdam Airport Schiphol en Maastricht Aachen Airport vrachtvervoer door de lucht plaats; beide luchthavens laten in het derde kwartaal een afname zien ten opzichte van een jaar eerder.

Op Schiphol, goed voor ruim 96 procent van de in Nederland door de lucht vervoerde vracht, werd 397 duizend ton goederen afgehandeld; een afname van 9,2 procent in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder. Op Maastricht Aachen Airport, dat de overige luchtvracht in Nederland verwerkte, daalde het vervoerde gewicht aan goederen met ruim 32 procent tot 15 duizend ton.

Luchtvracht op nationale luchthavens

% verandering t.o.v. een jaar eerder

Totale hoeveelheid vervoerde luchtvracht gedaald

Van alle luchtvracht die Nederland binnenkomt of verlaat, wordt 84 procent vervoerd op intercontinentale vluchten. De overige luchtvracht wordt binnen Europa vervoerd. De totaal vervoerde luchtvracht van en naar Nederland bedroeg in het derde kwartaal van 2019 bijna 412 duizend ton. Dit is 10,3 procent lager dan een jaar eerder.

Deze daling van het vrachtvervoer via de lucht is waarneembaar van en naar alle continenten, waarbij de vervoerde vracht op Midden- en Zuid Amerika met een afname van bijna 11 procent het meeste daalde.

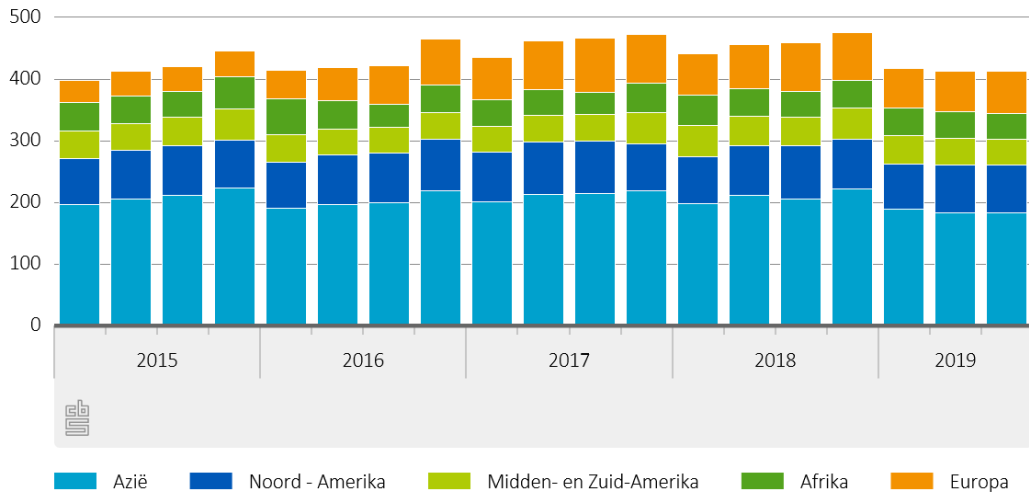
De meeste luchtvracht vindt plaats van en naar Azië. Deze hoeveelheid luchtvracht daalde van 206 duizend ton in het derde kwartaal van 2018 met 10,7 procent naar 184 duizend ton in het derde kwartaal van 2019.

Van de landen buiten de EU wordt de meeste vracht afgehandeld met China: 72 duizend ton in het derde kwartaal van 2019, gevolgd door de Verenigde Staten met 63 duizend, Rusland met 26 duizend en Kenia met 21 duizend ton.

Van alle goederen die binnen Europa werden vervoerd, bijna 68 duizend ton in het derde kwartaal van 2019, was 76 procent afkomstig uit of bestemd voor niet-EU-landen en 24 procent voor de landen van de EU. Binnen deze groep stond Duitsland op nummer één met 7,3 duizend ton, gevolgd door Spanje met 3,4 duizend ton; het Verenigd Koninkrijk was derde met 2,3 duizend ton.

Luchtvracht naar herkomst en/of bestemming

x 1 000 ton

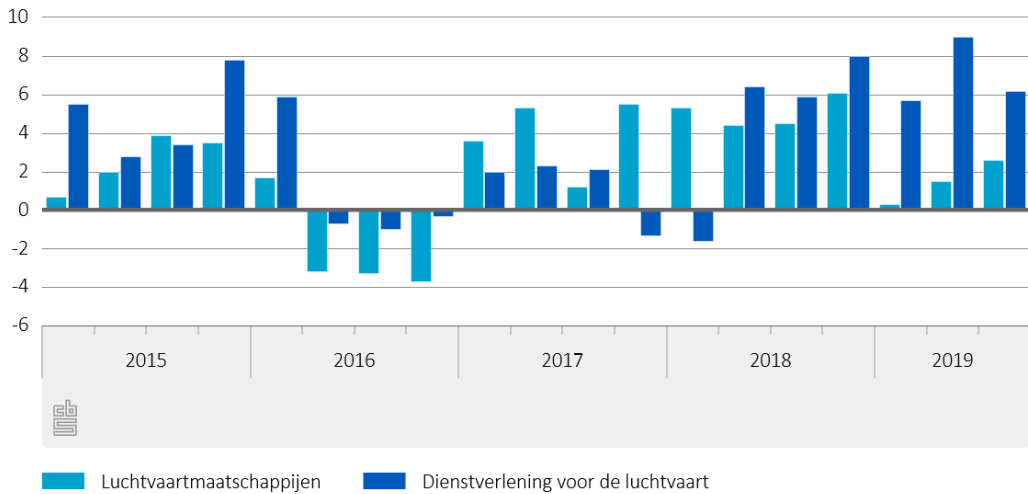
Omzet luchtvaartmaatschappijen en dienstverlenende bedrijven voor de luchtvaart blijft groeien

De omzet van de Nederlandse luchtvaartmaatschappijen lag in het derde kwartaal van 2019 2,6 procent hoger dan in het derde kwartaal van 2018. In het passagiersvervoer groeide de omzet. In het goederenvervoer daarentegen werd door de lucht minder omzet behaald dan in het derde kwartaal van vorig jaar.

Bij de dienstverlenende bedrijven voor de luchtvaartbranche (voornamelijk luchthavens, luchtverkeersleiding en afhandelaars) was de omzet in het tweede kwartaal 6,2 procent hoger dan in het derde kwartaal een jaar eerder. Het aantal reizigers dat van de luchthavens gebruik maakte steeg, maar de verwerkte goederen bleven achter bij die van een jaar geleden. Ook was er een lichte afname van het aantal vluchten van en naar de Nederlandse luchthavens.

Omzetontwikkeling luchtvaartbranche

% verandering t.o.v. een jaar geleden

Afname aantal vliegbewegingen op kleine luchthavens

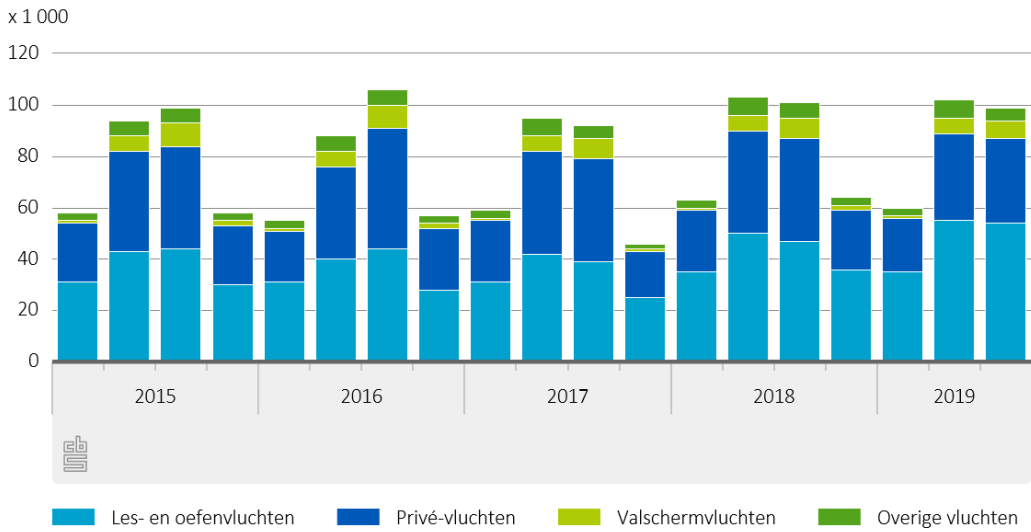
In het derde kwartaal van 2019 is het totaal aantal vliegbewegingen op de kleine luchthavens, ten opzichte van het derde kwartaal van 2018, met 3 procent afgenomen tot bijna 110 duizend. Naar verhouding daalde het aantal commerciële vluchten met bijna 10 procent het hardst. De commerciële vluchten, vluchten met een winstoogmerk, hebben echter slechts een aandeel van 9 procent van het totaal aantal vliegbewegingen op de kleine luchthavens. In het derde kwartaal bestonden de commerciële vluchten voor 82 procent uit rondvluchten.

Het aantal niet-commerciële vluchten, vluchten zonder winstoogmerk, bedroeg in het afgelopen derde kwartaal 100 duizend vluchten, een daling van ruim 2 procent vergeleken met het derde kwartaal in 2018. Deze vluchten bestonden voor 51 procent uit les- en oefenvluchten (52 duizend) en voor 38 procent uit privé-vluchten (33 duizend).

Op Lelystad Airport - de grootste van de kleine luchthavens wat het aantal vliegbewegingen betreft - wordt 26 procent van alle vliegbewegingen op de kleine luchthavens afgewikkeld. Ruim drie kwart van de niet-commerciële vluchten op Lelystad zijn les- en oefenvluchten, 65 procent van de commerciële vluchten zijn rondvluchten.

Niet-commerciële vliegbewegingen op kleine luchthavens

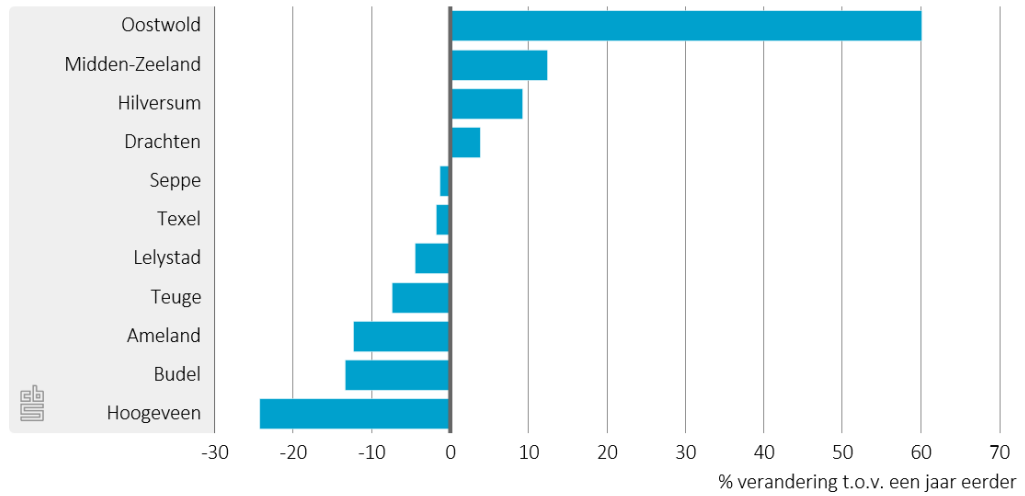
Vliegveld Oostwold grootste groei van de kleine luchthavens

In het derde kwartaal van 2019 lag het totaal aantal vliegbewegingen op de kleine vliegvelden bijna 3,3 duizend lager in vergelijking met het derde kwartaal van 2018. Deze afname is niet bij alle kleine vliegvelden te zien. De kleine vliegvelden laten per kwartaal een wisselend beeld zien in de stijging of daling van het aantal vliegbewegingen.

Op vier kleine vliegvelden lag het aantal vliegbewegingen hoger in het derde kwartaal van 2019. Oostwold Airport, in de provincie Groningen, is met ruim 60 procent meer vliegbewegingen in het derde kwartaal van 2019 ten opzichte van dezelfde periode in 2018, de grootste groeier. Vliegveld Zeeland Airport, vorig kwartaal de grootste stijger, volgt dit kwartaal als tweede kleine vliegveld in toename van het aantal vliegbewegingen.

Vliegveld Hoogeveen, kende in het derde kwartaal van 2019 de grootste daling met 4 duizend vliegbewegingen, 24 procent minder dan in het derde kwartaal van 2018.

Vliegbewegingen op kleine luchthavens, derde kwartaal 2019

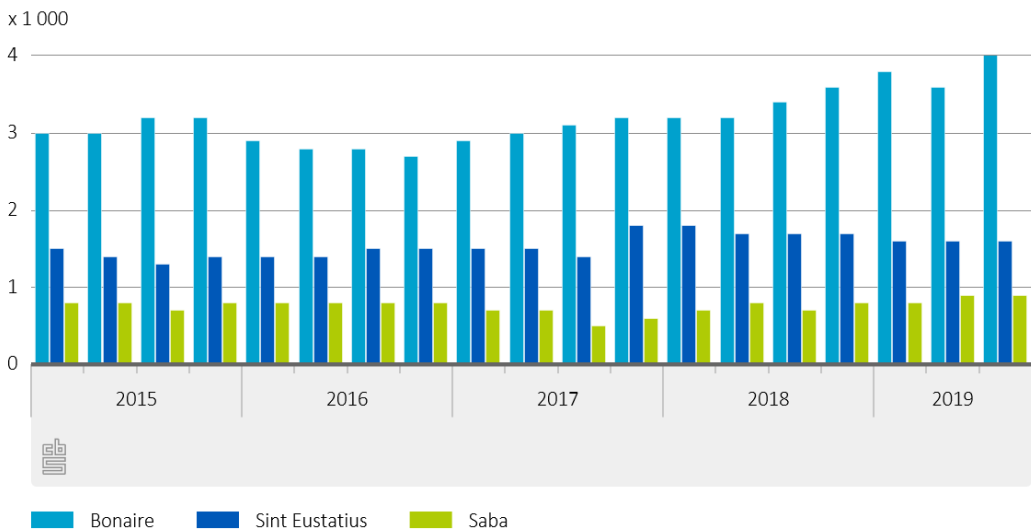

Stijging aantal vliegbewegingen van en naar Caribisch Nederland

In het derde kwartaal van 2019 waren er bijna 6,6 duizend vliegbewegingen van en naar de drie eilanden behorende tot Caribisch Nederland. Dit is 15,1 procent meer dan in het derde kwartaal van 2018.

De meeste vluchten, ruim 4 duizend, gaan van en naar Flamingo Airport op Bonaire, 20,3 procent meer dan het aantal vliegbewegingen een jaar eerder. Op de twee andere vliegvelden - Juancho E. Yrausquin Airport op Saba en F.D. Roosevelt Airport op Sint Eustatius - samen was de stijging 7,1 procent. In totaal gaat het om 2,5 duizend vliegbewegingen op deze 2 luchthavens tegen 2,4 duizend in dezelfde periode in 2018.

Vliegtuigbewegingen op de luchthavens van Caribisch Nederland

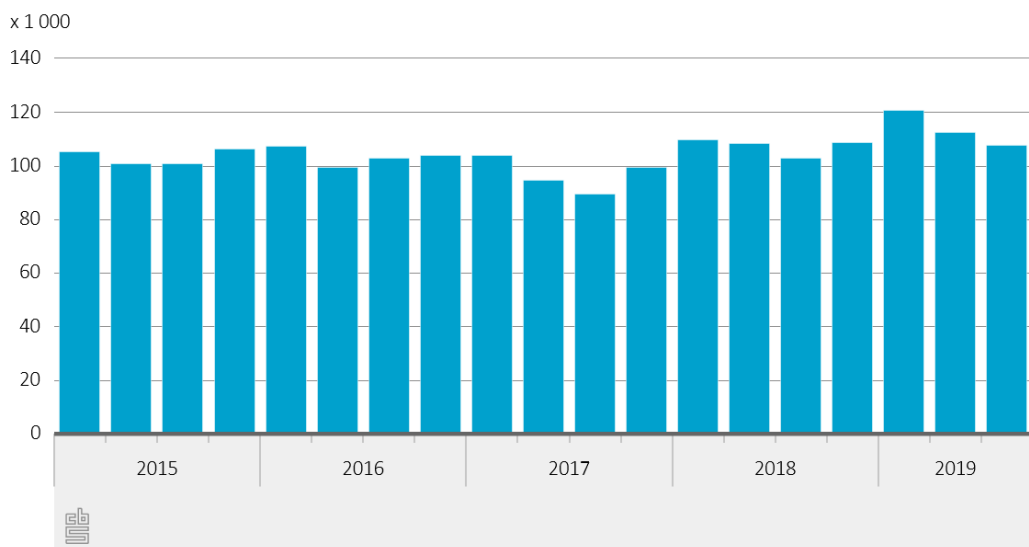
Stijging aantal passagiers op alle eilanden behorend tot Caribisch Nederland

Het aantal passagiers dat in het derde kwartaal van 2019 van en naar Caribisch Nederland vloog, nam ten opzichte van het derde kwartaal van 2018 met bijna 5 duizend passagiers toe tot bijna 108 duizend. Deze toename bedraagt 4,8 procent. Van de laatste vier kwartalen is dit kwartaalcijfer wel het laagste.

De meeste passagiers van en naar Caribisch Nederland reizen via Flamingo Airport op Bonaire, ruim 83 procent; via St. Eustatius vliegt bijna 10 procent en op Saba 7 procent. Op Bonaire vlogen in het derde kwartaal van 2019 89,6 duizend passagiers. Dat is 4 procent meer dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Voor Saba waren dat ruim 7,2 duizend passagiers, een toename van meer dan 13 procent.

De waarde van de via de lucht ingevoerde goederen van en naar Caribisch Nederland bedroeg in het derde kwartaal 7,7 miljoen Amerikaanse dollars. Dat is ruim 16 procent meer dan in hetzelfde kwartaal in 2018.

Passagiers op de luchthavens van Caribisch Nederland

Bronnen

StatLine - [Luchtvaart; maandcijfers Nederlandse luchthavens van nationaal belang](#)

StatLine - [Transportbedrijven; omzetontwikkeling](#)

StatLine - [Luchtvaart; kwartaalcijfers kleine luchthavens](#)

StatLine - [Luchtvaart; kwartaalcijfers Caribisch Nederland](#)